

Lia. 7.

GRAECO FAMVLATVR SYRVS.

i. e.

SPECIES

INCITAMENTI PRO PHILOLOGIS IVNIORIBVS,
MATVRE STUDIO THEOLOGICO OPERAM NAVATVRIS,
AD LINGVAM SYRIACAM AEQVE AC HEBRAICAM ET GRAECAM
SIBI VEL FAMILIARISSIMAM REDDENDAM.

QVOD in linguis, quæ communi nomine Orientales vocantur, Syriaca quoque cultoribus S.S. Theologiæ sit maxime necessaria atque utilis, sine me hic suadente, nemo non satis intelligit. Quis enim eius prærogatiam in dubium vocare audebit, secum serio pensitans, quod ipse Filius Dei, Saluator mundi, vsque dum terram iudæam circumambulabat, nuntium lærum de nostra salute prædicarum, hoc ipsissimo idiomate Syriaco vsus fuerit? Post multa conamina viro- rum doctissimorum, exegesi Bibliorum studiose tractantium, nobis ad præsens vsque tempus obiiciuntur loca et quidem in nouo federe, quæ apprimè vexant criticos ipsos, idque duntaxat propter neglectum Syriaci sermonis: namque confulenti versionem Syriacam, græcus textus vsque adeo inclarescit, vt nihil sit amplius obscurum, anceps et incongruens, sed omnia pateant iucundissime. Quod cum viri clarissimi atque præstantissimi iam bina intra secula animadu- erent, linguam Syriacam semper gloriando, ad cælum laudibus extollere sæ- egerunt, idque nec immerito, vt pote inducti rationibus bene multis iisque haud leuioribus. Superuacaneum hinc esset, vel potius actum agere, si ego nunc in Syriacæ linguæ laudes, aliorum ore satis cohonestatas, excurrere vel- lem: eius enim excellentia omnium, quos tales laudare possum, philologo- rum laude maxima maior est. De vtilitate eius, ansam præbente, sacrum co- dicem clarius intelligendi, non est, vt pluribus in limine præconem agam: quid enim emolumentum inde ex studio eius ad cultores diligentes redundauerit, experientia ipsa vnumquemque optime docebit. Hæc cum ita sint, nihil aliud agere mecum hic constitui, quam voces quasdam Syriacas apponere iuxta or- dinem librorum in nouo Testamento occurrentium, adiuncta earumdem ex- plicatione, reliquos idiotismos aliorum lucubrationi commendans:

X

ⲓⲛⲁⲛⲁ

Cap. VII, 34. Ἐφφαθα : אֶפְפָּתָא *Eppatach*. imper. in Ethp. aperitor, a radice אֶפְפָּתָא aperuit, in Pa. אֶפְפָּתָא hinc Ephes. VI, 19. in apertione oris mei אֶפְפָּתָא אֶפְפָּתָא *en avoſſei tſſi ſomaliſos mou.*

L V C A S.

Cap. I, 37. Πῆμα: verbum; ſed Syrus vertit ܡܘܡܘܢܐ res, negotium, aliquid, quicquam; cui adſtipulantur LVSITANVS: *bua couſa*. HISPANVS: *ninguno coſa*. ITALVS: *niuna coſa*. GALLVS: *aucune choſe*. ANGLVS: *nothing*. BATAVVS: *geen dingh*. DANVS: *ingenting*.

Cap. XVI, 9. Μαμμωνά: ܡܘܡܘܢܐ *Momuno* a radice ܡܘܡܘܢܐ perſeueravit et ex contraria ſignificatione, intermiſit. In Aph. ܡܘܡܘܢܐ concredidit. Diuitiæ et bona non per ſe vocantur Mammon, ſed tunc, quando filii huius ſeculi ea habent loco Dei, collocantes ſuam ſpem et omnem fiduciam in illis. Abrahami, Iobi car. diuitiæ, minime vocari poſſunt Mammon.

IO H A N N E S.

Cap. I, 1. Καὶ ὁ λόγος ἦν: Syrus: ܡܘܨܘܪܐ ܡܘܨܘܪܐ *oſio* Et hic verbum illud erat. ܡܘܨܘܪܐ: eſt nomen generis feminini et conſtruitur hic cum ܡܘܨܘܪܐ: pronomine maſc. et cum verbo maſc. ܡܘܨܘܪܐ ܡܘܨܘܪܐ: id quod contra naturam linguæ Syriacæ eſt. Igitur Syrus per inuſitatam verborum conſtructionem innuit myſterium fidei de SS. Trinitate. Verbum, hic eſt Filius Dei et verſ. 14. ὁ λόγος σαρκὸς ἐγένετο, non vertendum eſt, verbum caro fuit, ſed factum eſt. En teſtimonium pro diuinitate Ieſu Chriſti!

v. 43. Κατὰ: ܟܬܘܒܐ et ܟܬܘܒܐ *Lapis*, nomen Petri, a petra.

Cap. V, 39. Ἐρευνᾶτε: Syrus: ܡܘܨܘܪܐ *scrutamini*; eſt imperatiuus modus a verbo ܡܘܨܘܪܐ inquisiuit. Cum verbum *Ἐρευνᾶτε* ad vtrumque modum, ad indicatiuum æque ac imperatiuum referri poſſit, Syriaca verſio ambiguitatem ſoluit, expreſſe adhibendo modum imperatiuum, id quod idem eſt, ac reſuſtaſſe contentores verbi diuini, qui ſomniant Chriſtum hic non mandaſſe lectionem S. Scripturæ. Quod *Ἐρευνᾶτε* ſit ſumendum non in indicatiuo modo, ſed in imperatiuo, in eo occidentales verſiones fere omnes conſentiunt. Hinc LVSITANVS habet: *Esquadrinbae as Eſcrituras*. HISPANVS: *Eſquadrinad las Eſcrituras*. ITALVS: *Imeſtigate le Scritture*. GALLVS: *Sondez les Eſcritures*. ANGLVS: *Search the Scriptures*. BATAVVS: *Onderſoekt de Schriften*. BEZA et VVLG.: *ſcrutamini Scripturas*.

Cap. XX, 19. Εἰρήνη ὑμῖν: ܡܘܨܘܪܐ *ſlomo amchun*. Pax vobis! a radice ܡܘܨܘܪܐ impleuit, perfecit, ܡܘܨܘܪܐ pax, hæc vox eſt formula frequentiſſima in ore orientalium et iudæorum et arabum et hindoftanorum ſemet inuicem ſalutantium,

tium, sed vox, licet exigua sit, tribus tantum litteris constans et sono vnius syllabæ proferatur, multa tamen complectitur bona omnigenamque prosperitatem, immo perfectissimam salutem in rebus corporalibus ac spiritualibus.

ACTA APOSTOLORVM.

Cap. I, 19. Ἀκeldαμοί: אַכֶּלְדָּמוֹ: *Ch'kald'mo*. Ager sanguinis. אַכֶּלְדָּמוֹ et אַכֶּלְדָּמוֹ campus, ager. Chal. אַכֶּלְדָּמוֹ et אַכֶּלְדָּמוֹ et אַכֶּלְדָּמוֹ sanguis. Item declarationis ergo, legimus etiam אַכֶּלְדָּמוֹ אַכֶּלְדָּמוֹ *kuriat-dem*. Quæ vocis fit differentia primum in sua nativa lingua spectatæ atque deinceps in aliud idioma translatae, hic clare videmus, nam ex *Ch'kald'mo* fit Akeldamo.

Cap. V, 1. Σαπφείρη: שַׁפְּפִירָה: *schaphira*: a radice שָׁפַח placuit שַׁפְּפִירָה et שַׁפְּפִירָה pulcher, bonus.

Cap. VII, 20. Ἀσείος τῷ Θεῷ: אֲשֵׁיִים לַיהוָה יְהוָה אֲשֵׁיִים: dilectus Deo, a radice אֲשֵׁיִים intime dilexit, hinc אֲשֵׁיִים amor et אֲשֵׁיִים amicus.

Cap. VIII, 26. Ἀνάστηθι καὶ πορεύεσθε κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ἑδρὴν τὴν καλεομένησαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν ὁδὸν ἐστὶν ἑρημὸς. Obleruatu dignissimum est, quod versiones occidentales fere omnes hic hallucinatæ sint. Ad comprobandum hoc effatum, liceat easdem ex ordine recensere. Versio LVSITANICA habet: *Levantare, e vae para a banda do Sul, a o caminho, que descende de Hierusalem para Gaza; a qual he deserta.* HISPANICA: *Levantare y ve azia el Mediodia, al camino que deciende de Ierusalem a Gaza; la qual es disierta.* ITALICA: *Levari, e vattene vero'l Mezzodi, alla via che scende di Gierusalemme in Gaza, la qual e deserta.* GALLICA: *Leve-toi et i'en va vers le Midi, au chemin qui descend de Ierusalem a Gaza, celle qui est nommée deserte.* ANGLICA: *Arise and go toward the South, unto the way that goeth down from Ierusalem unto Gaza, which is desert.* BELGICA: *Staet op, ende gaet benen regen bet Zuyden op den Wegh, die van Ierusalem afdaelt na Gaza, welcke woest is.* DANICA: *Stat op, og gaa mod Sænden paa den vey, som gaaer ned fra Ierusalem til Gazam, den er øde.* VVLGATA: *Surge, et vade contra Meridianum, ad viam, quæ descendit ab Ierusalem in Gazam: hæc est deserta.* Versio BEZAE: *Surge, et vade Meridiem versus ad viam, quæ Hierosolymis descendit Gazam: et quæ est deserta.* GERMANICA: *Stehe auf, und gehe gegen Mittag, auf die Strasse, die von Ierusalem gehet hinab gen Gaza, die da wüste ist.* Ut brevis sim, paucis controuersiam mouebo, paucisque verbis eandem et componam. Quæritur, de quo loquatur Angelus? num de via ad Gazam ducente, vel de vrbe Gaza? Cum Gaza ipsa ei nihil intercedebat, sed sollicitus erat de via tantum, quam aduena proficiscens elegerat. Igitur vltima verba in hoc versiculo: hæc est deserta; referenda sunt ad viam. Duplex enim via itinerantibus pandebatur, quarum vna deserta vocabatur. Quod duæ diuersæ viæ sæpius ad vnam eandem-que

que urbem et pagum ducant, omnibus iam per se constat. Hinc nomina nunc viae syluestris, nunc campestris in usu sunt. Der Zeideweg und Feldweg. Aethiops domum profecturus, ingressus erat viam desertam, den Zeideweg: qua itur ad Gazam. Ultima verba textus græci, in hac appositione, ansam quidem præbuerunt, vt interpretes a scopo paululum aberrarent, id quod illis eo facilius euenire potuisse credo, dum primo adspectu nihil difficultatis obseruabant, neque rem magni momenti fore arbitrabantur. Alias illis minime obstructum fuisset, rem acu tangere, sed ideo tamen non sunt plane excusandi. Philippus cum Angeli verba de via audiret: eaque deserta; non opus habebat sciscitari, quamam via eundum? *αυτη εστιν ερημος*, hæc via est deserta, distinctionis gratia, angelus iam dixerat. Quamuis interpretum nonnulli diligentiam suam omnem adhibuerint, quorum in numero Hispanus vnus est, tamen lectorem in ambiguo relinquunt; id quod etiam versio germanica ex parte comprobabit. Alii vero, qui debitam rationem contextus minime habuerunt, deserta via, quæ est recta, neglecta, ad urbem Gazam exspatiantur, et vt speciem veri præ se ferant, fingunt et pingunt nunc duas Gazas. Sed quorum disputo? aduocemus iudicem, qui litem hanc nostram bona cum gratia componet. Versio Syriaca hoc nobis iucundissimum officium hic præstabit:

ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ
i. e. ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ

Surge, abi, meridiem versus, ad viam desertam, quæ descendit ab Ierusalem in Gazam. ܘܨܘܪܘܢܐ masc. ܘܨܘܪܘܢܐ fem. desertus, a. Desertum ܘܨܘܪܘܢܐ a radice ܘܨܘܪܘܢܐ duxit. Ad exemplar Syriacæ versionis, si græcum textum disponi liceret, in hunc modum verba fluere possent: *ἐπι τὴν ὁδὸν τὴν ἐρημὴν καθάβαινας ἀπὸ Ἰερουσαλήμ εἰς Γάζαν.*

Cap. IX, 36. ܘܨܘܪܘܢܐ, ἢ διεσπασμένη λέγεται ܘܨܘܪܘܢܐ. Syriace profertur ܘܨܘܪܘܢܐ: caprea. Nomen mulieris.

EPISTOLA AD ROMANOS.

Cap. IV, 5. ܘܨܘܪܘܢܐ δὲ μὴ ἐργαζομένη, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦσα τὸν ἀσεβῆ. Hic bene notandum, quod Syrus interpres particulam ܘܨܘܪܘܢܐ tantum intercalauerit. Verba ita sonant:

ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ ܘܨܘܪܘܢܐ

Ei vero, qui non operatur, sed credit (tantum) in eum, qui iustificat impium &c.
GERMANICE: Dem aber, der nicht mit Wercken umgehert, glaubet aber (alleine) an den, der die Gottlosen gerecht macht &c. Beatus LUTHERVS in versione Bibliorum germanicorum, vtcunque germanisimo satisfacturus, particulam allein (vid. Rom. III, 28.) intercalauerat, sed quid criminis ei tunc temporis eius aduersarii ob hanc voculam imputauerint, nos omnes bene scimus. Verum enim vero rem suam satis defendit, vti videre est in V. Tomo Ienensium

fiunt p. 140. 141. 142. 143. Etiam in MATTHIAE HOE *Bedencken* Hamb. 1686. pag. 100. 356.

Cap. VIII, 15. Ἐλάβετε πνεῦμα ἰησοῦς, ἐν ᾧ κρείζομεν, Ἀββὰ ὁ πατήρ. Syrus dicit: *ܐܒܝ ܐܒܝ* Pater, Pater noster.

I. EPISTOLA AD CORINTHEOS.

Cap. XVI, 22. Ἐἴ τις ἐφιλέῃ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἢ τῷ ἀνάθεμα μαρὸν ἀθεῖ. Quid sit: *Maranatha*? tempore LUTHERI critici multum disputarunt, nec ipsi LUTHERO innotescere potuit, hinc alio modo interpretari coactus est, sed nobis iam constat ex versione Syriaca, quam B. LUTHERVS numquam vidit, nam ea prodiit in Germaniam decem fere post obitum eius annis. Omnes versiones, quas supra laudauimus, *Maranatha*, vt græcus textus exprimit, retinent, sed Syrus dicit: *ܐܝܢܝܢ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ*.
Si quis non amat Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, sit anathema, Dominus noster venit. Hæc erat formula anathematis, qua peccator addicebatur extremæ Christi iudicis condemnationi. *ܕܡܪܢܐ* est dominus et *ܕܝܫܘܥ* domini noster.

1 Tim. I, 9. Πατριλώους καὶ μητριλώους. Videamus, quo modo versiones, has duas voces expresse-rint, omnes ferme in vnum consentiunt. Hinc LVSI- TANVS dicit: *para os matadores de Paes e de Maes.* HISPANVS: *para los matadores de Padres y Madres.* ITALVS: *agli Ucciditori di Padri e Madri.* GAL- LVS: *pour les meurtriers de Pere et de Mere.* ANGLVS: *for murderers of fathers and murderers of mothers.* BATAVVS: *den Vadermoorders ende den moedermoorders.* DANVS: *fadermyrdere og modermyrdere.* VVLG. ET BEZA: *par- ricidis et matricidis.* GERMANVS: *den Vaternörderer und Muttermörderer.* Sed his et eiusmodi aliis contradicit versio Syriaca, et cum non abundet suo proprio nomine ad complectendam vtramque vocem hac vitur circumscriptio:

ܐܝܢܝܢ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ

Et illis, qui percutiunt patres suos, et illis, qui percutiunt matres suas, a ra- dice *ܡܪܢܐ* percussit. Conf. Exod. XXI, 15. Lev. XX, 9. Res sole meridiano cla- rior est. HVTTERVS in nouo Testamento hebraico Syrus solus secutus est, item græca versio noua barbarâ. Quod filii filiaequæ occiderint parentes suos, exempla prostant quidem rariora, sed quod eos percutiant, verberent et scele- tissime tractent, *prügeln, schlagen und rauffen*, hoc cacœthes tunc tempo- ris nimis commune fuit, etiamnum hodie inter gentiles frequentissime obser- uatur. Horrendum illud peccatum, parentes percutere, equiparatur cum homicidio. Igitur sensus horum duorum verborum in lingua germanica erit:

Vaterschläger und Muterschläger. Quæ hoc loco præludii instar enunciaffe sufficiant. Patri vero cœlesti sit laus et gloria

ܐܝܢܝܢ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܪܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ in æternum!

Fc 4324

ULB Halle

3

003 719 049

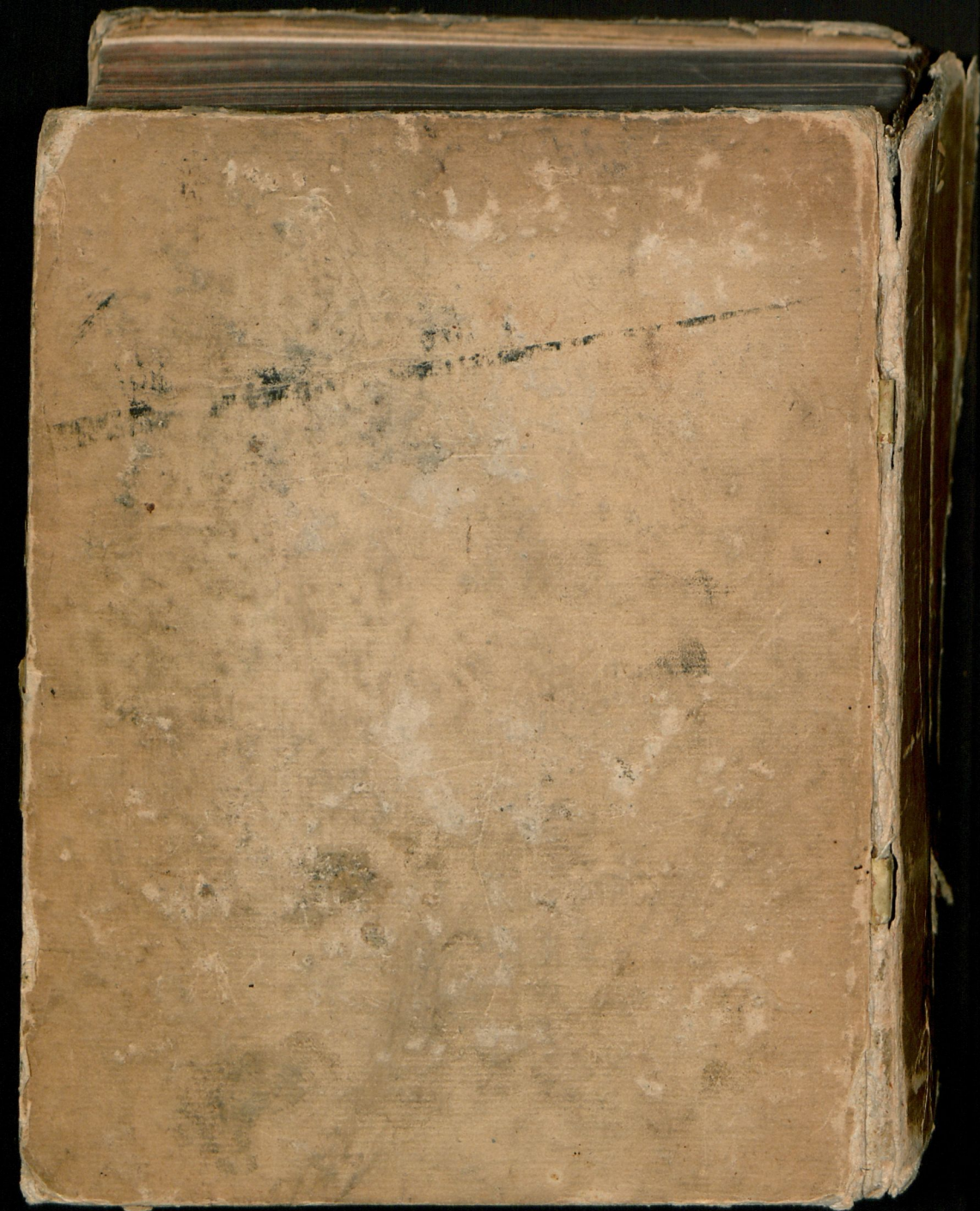


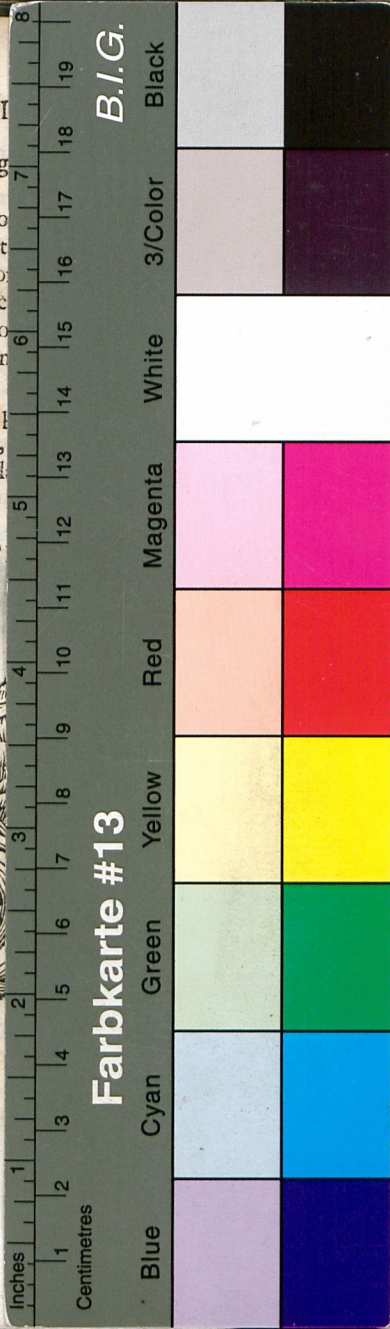
Slc

VD 17
VD 18

mit







GRAECO FAMVLATVR SYRVS.

17.

i. e.

SPECIES

CITAMENTI PRO PHILOLOGIS IUNIORIBVS,
ATVRE STUDIO THEOLOGICO OPERAM NAVATVRIS,
LINGVAM SYRIACAM AEQVE AC HEBRAICAM ET GRAECAM
SIBI VEL FAMILIARISSIMAM REDDENDAM.

QVOD in linguis, quæ communi nomine Orientales vocantur, Syriaca quoque cultoribus S.S. Theologiæ sit maxime necessaria atque utilis, sine me hic suadente, nemo non satis intelligit. Quis enim eius prærogatiam in dubium vocare audebit, secum serio pensans, quod ipse Filius Dei, Saluator mundi, vsque dum terram iuven circumambulabat, nuntium lætum de nostra salute prædicatum, hoc imo idiomate Syriaco vsus fuerit? Post multa conamina virorum doctissimorum, exegetin Bibliorum studiose tractantium, nobis ad præsens vsque opus obiciuntur loca et quidem in nouo fœdere, quæ apprime vexant criticos ipsos, idque duntaxat propter neglectum Syriaci sermonis: namque contenti versionem Syriacam, græcus textus vsque adeo inclarescit, vt nihil sit obscurum, anceps et incongruens, sed omnia pateant iucundissime. Sed cum viri clarissimi atque præstantissimi iam bina intra secula animaduertent, linguam Syriacam semper gloriando, ad cælum laudibus extollere satuerunt, idque nec immerito, vtpote inducti rationibus bene multis iisque leuioribus. Superuacaneum hinc esset, vel potius actum agere, si ego in Syriacæ linguæ laudes, aliorum ore satis cohonestatas, excurrere vellem: eius enim excellentia omnium, quos tales laudare possum, philologorum laude maxima maior est. De vilitate eius, ansam præbente, sacrum communi clarius intelligendi, non est, vt pluribus in limine præconem agam: sed enim emolumentum inde ex studio eius ad cultores diligentes redundauerit, experientia ipsa vnumquemque optime docebit. Hæc cum ita sint, nihil aliud mecum hic constitui, quam voces quasdam Syriacas apponere iuxta ordinem librorum in nouo Testamento occurrentium, adiuncta earumdem explanatione, reliquos idiotissimos aliorum lucubrationi commendans:

X
ܡܘܨܝܐ